

Hagel von Eiskörnern (!), »s svoj pot obnovljeno napetostjo« — mit stets neuer Spannung, »gručav« — derb i. t. d.? Da li ni suženjsko-nemško, če prevedem: misli hlapiti — Gedanken verflüchtigen, občutevala — sie hatte empfunden? Zdaj bi le še rad vprašal, zakaj ne »odličan, izbran, izrazit«, zakaj distinguiran? Skratka, stvar je tale, bi rekel po nemško, da piše Kellermann tako: »An seinem schmutzbedeckten Leib, seinen Flanken, seinem Bauch, seinem gewölbten Rücken hängen winzige Menschen. Sie bohren Löcher in Decke und Wände, den Boden, in hervorstehende Blöcke, so daß sie jederzeit im Augenblick mit Patronen gefüllt und abgesprengt werden können.« Kobal pa takole: »Njegovega unesnaženega trupa, bočja, vampa (slov.?!), zboklega hrbta se drže majceni ljudje. V krovino in v boke, v spodek in v štrleče balvane vrtajo luknje, ki jih je moči vsak čas ko bi trenil nadeti z naboji in odpaliti« (str. 107). Kakorkoli. Hvaležen sem Kobalu, ki je s svojo pridnostjo dokumentiral v dneh »jugoslovanščine« in »slovenskega narečja« evropstvo Prešernovega idioma. Hvala mu!

Dr. I. Pregelj.

Edmond Rostand: *Cyrano de Bergerac*. Heroična komedija v petih dejanjih. Poslovenil Oton Župančič. V Ljubljani, 1923. Založila Ig. pl. Kleinmayr in Fed. Bamberg.

Čul sem, da so prevajali že pred Župančičem to preciozno francoskega jezika. Uverjen sem, da je bil temu delu dorastel en sam Slovenec — Župančič. Spričo naše izvirne književne pustote, spričo štantarsko bogatega, a malo zrelega prevodnega slovstva naših dni je takšen božični dar prava uteha. Župančič je v svojih prevodih najglasnejši potrjevalec slovenščine, slovenskega evropstva. Oprema knjige je vsebini pristojna. Samo stavec je bil nekajkrat nemaren.

Dr. I. P.

Lisica Zvitorepka. Živalske pravljice za mladino. Zbral Josip Brinar, 1923. Drugo, predelano izdanje. Družba sv. Mohorja na Prevaljah. Brinarjev trud spoštujem. Poplačan bo zanj. Njegova Zvitorepka je očitno na potu do poljudnosti. Veliko berilo pa ni. Moj okus tudi ne. Kar mi prija ob živalski pravljici, je historično zajemljivo satirično odelo. Zato sem užival Ecbasis cujusdam captivi in Goetheja, naivno vzgojnega posnetka ne morem. Zato pa je moj okus še vedno prav nenarejeno sveže ljudsko berilo Erjavčeve Mravlje in sester v Domačih in tujih živalih. Pa da bi vsaj vero imel v domačnost »Zvitorepke«. Brinar sam me je napravil Tomaža s tem, kar in kakor je v Uvodu povedal o hrvaški »Liji«.

Dr. I. P.

Narodne pravljice in legende. Mladini nabrala Manica Komanova. V Ljubljani, 1923. Tisk in založba Učiteljske tiskarne.

Komanova je darovita samoukinja s kmetov. Zato seveda ne ve, da je slovstveni zločin parafrazistično obnavljati katerokoli Prešernovo pesni, kar je storila Manica v »Zalki-plesalki«. Tudi zgodbo o »špiepajkeleu« smo vprav podobno brali že v ljudskošolskih berilih. Sicer pa — morda je

nekritična pisateljica res svoje malo zajemljive snovi zajela iz ljudi. Pripoveduje jih v časnikarskem slogu, n. pr. »Končno je tujka zaigrala jako hitre in tako poskočne komade, da so se Turčini hočeš-nočeš, sprijeli in zarajali pravcati turški ples (str. 7).«

Dr. I. P.

Mejaši. Povest iz davnih dni. Odrasli mladini napisala Ilka Waštetova. V Ljubljani, 1923. Tiskala in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Po vzorcu tuje mladinske literature (n. pr. Aus unserer Väter Tagen) pripoveduje Waštetova v lepi šolski slovenščini o bojih med Sloveni in Frijulci. Romantika fabule spominja v besedju in harvi na Finžgarja in idealizujučo nemško zgodovinsko pripovedništvo. Umetnost knjiga ni, a svojemu namenu bo ustrezala.

Dr. I. P.

Kitajske narodne pripovedke. Preložil Fran Erjavec. V Ljubljani, 1923. Tiskala, izdala in založila Učiteljska tiskarna. Ne razumem sicer, čemu bi moral slovenski otrok poznati abstruzno groteskno kitajsko pravljništvo v toliki izbiri, kakor jo je podal Erjavec. Zdaj bo bral, gotovo užival, a se pred koncem ubil in ubil mentorje in starše, ko bo hotel pojasnil in komentirjal v to folkloro, ki je našemu duhu tako daljna in tuja. Poezije, t. j. duha, ki bi naše otroke srčno vzgajal, v tej azijski fantastiki ne najdem. Je pa že vse kaj drugega Tagorejev »Rastoči mesec«, Kiplingova »Džungla« pa Tolstega sveto-lepa pripovedka. Non multa sed multum velja! Knjiga oblikovno ni brez hib. So tiskarske. So pa tudi slovniške.

Dr. I. P.

Vrchlicky Jaroslav: **Oporoka lukovškega grajščaka.** Veseloigra v enem dejanju. Poslovenil dr. Fr. Bradač. V Ljubljani, 1923. (Splošna knjižnica 18.)

Vrchlicky je ime. »Oporoka« mu ga sicer ni ustvarila, dasi ni ne slabša ne boljša mimo tedanje sodobne komike. Prevod bi mogel biti še bolj slovenski, če bi se bil prevajatelj oziral na sedanjo šolsko slovniško znanje, ki ne trpi: potem ko, ravno danes i. p. Koma v »srednjeveških, roparskih vitezih« pomeni, da so bili vsi srednjeveški vitezi — roparski. Usoden lapsus! Kljub temu je igra kaj primeren tekst za naše malomestne odre, zlasti manjše.

Dr. I. P.

Ksaver Šandor Gjalski: **Ljubav lajtnanta Milića i druge pripovijetke.** 1923. Izdala »Matica Hrvatska« u Zagrebu kao redovno izdanje za g. 1921. Gjalskega je že davno imenoval pokojni Matoš »uz umirovljenog pristava i umirovljenog književnika«. Trpka sodba za najbolj proslulega hrvatskega pripovednika. Žal, da nasprotnega Gjalski v svoji zadnji knjigi, ki je nastala v letih 1915—1920, ni mogel dokazati. Senilnost. Matica bi bila svojemu starejšemu rednemu podporniku in njega slovesu storila bolj pietetno uslugo, če bi bila jublantu uredila antologijo najboljšega in pooblastila n. pr. Drechslerja, naj napiše vanjo uvod. Zakaj tudi biografični Gjalskega »Rukovet autobiografskih zapisaka« v »Lajtnantu« je — senilnost.

Dr. I. Pregelj.